

Regional linjetrafik 2020

724 miljoner

kilometer var utbudet av regional linjetrafik.

- 1 %

var minskningen av utbudskilometer jämfört med 2019.

1,1 miljarder

påstigningar skedde i den regionala linjetrafiken.

- 33 %

var minskningen i antalet påstigningar jämfört med 2019.

11 miljarder

personkilometer genomfördes i den regionala linjetrafiken.

- 36 %

var minskningen i antal personkilometer jämfört med 2019.

32,6 miljarder

kronor subventionerades den regionala linjetrafiken med.

+ 23 %

var ökningen av subventionerna jämfört med 2019.

Statistikens omfattning

Statistiken om regional linjetrafik baseras på uppgifter från samtliga regionala kollektivtrafikmyndigheter om den subventionerade regionala linjetrafiken. Därtill kommer uppgifter från de kommersiella aktörerna som bedrivit regional linjetrafik på väg och sjö och som har lämnat uppgifter om sina tidtabeller till Samtrafiken i Sverige AB. Statistiken beskriver trafikutbud och resande i regional linjetrafik samt intäkter och kostnader för den subventionerade regionala linjetrafiken. Statistiken kompletteras även med uppgifter om planerat utbud av regional linjetrafik baserat på tidtabeller från Samtrafiken.

Detta är en sammanfattning av *Regional linjetrafik 2020*, Trafikanalys Statistik 2021:25.
Publiceringsdatum: 2021-06-30.

Denna statistik ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) och Trafikanalys är statistikansvarig myndighet inom området transporter och kommunikationer. Trafikanalys analyserar och utvärderar svensk transportpolitik och ansvarar för den officiella statistiken.

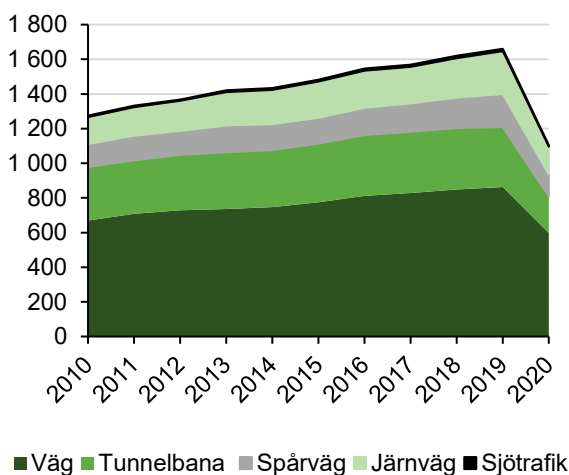
Stor nedgång i resandet i regional linjetrafik

Den regionala linjetrafiken, det vill säga kollektivtrafik som främst täcker ett så kallat vardagsresande och som utförs enligt en tidtabell, kan organiseras på två olika sätt: av samhällets offentliga aktörer eller på rent kommersiella grunder. Den samhällsorganiserade trafiken subventioneras av framför allt kommuner och regioner (till viss del även staten). Den kommersiellt organiserade trafiken har inga subventioner.

Under 2020 uppgick antalet påstigningar i den subventionerade¹ regionala linjetrafiken med buss och andra vägfordon (benämns fortsättningsvis som buss), tåg, spårvagn, tunnelbana och fartyg till knappt 1,1 miljarder. Det motsvarar en minskning med 33 procent jämfört med 2019.

Antalet påstigningar i den subventionerade linjetrafiken är i och med pandemiåret 2020 nere på den lägsta nivån åtminstone sedan 2010. I samtliga trafikslag har antalet påstigningar ökat fram till 2019 men effekterna av pandemin syns tydligt helåret 2020. Respektive trafikslag har tappat mellan 31 och 39 procent av påstigningarna mellan 2019 och 2020.

Buss är det största trafikslaget med nästan 597 miljoner påstigningar under 2020. Det motsvarar mer än hälften av det totala antalet påstigningar i subventionerad regional linjetrafik. Därefter följer i fallande storleksordning: tunnelbana, tåg, spårvagn och fartyg (figur 1).

Figur 1. Antal påstigningar (miljoner) per trafikslag i subventionerad regional linjetrafik. Åren 2010–2020.

I Stockholms län gjordes flest påstigningar i den subventionerade regionala linjetrafiken 2020, till och med fler än i alla andra län tillsammans

¹ Avser all regional linjelagd kollektivtrafik med stöd från det allmänna, dvs. kommuner, regioner och till viss del staten.

² Det är värt att nämna att det inte bara är invånarna i de olika länen som reser med kollektivtrafiken i det egna länet.

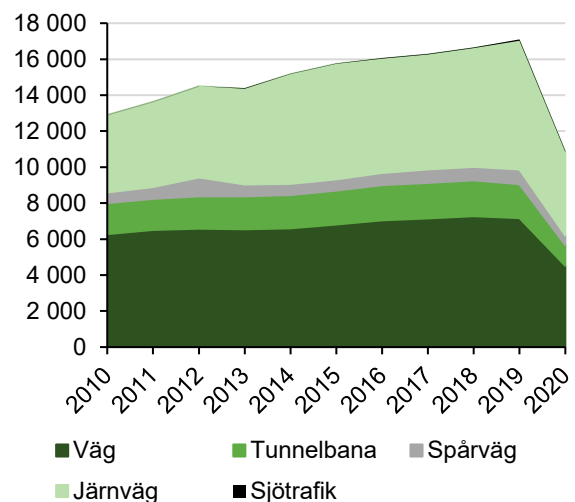
(52 procent). Även när antalet påstigningar sätts i relation till befolkningen sticker Stockholm ut med 240 påstigningar per person.² Antalet påstigningar på riksnivå var 106 påstigningar per invånare. Det motsvarar en minskning på 34 procent i jämförelse med 2019. Minst antal påstigningar hade Gotlands län med endast 10 påstigningar per person 2020.

Vi reser även kortare i den regionala linjetrafiken

Personkilometer är ett mått på den totala reselängden för resenärerna. En resenär som reser en kilometer motsvarar en personkilometer.

Under 2020 utfördes i den subventionerade regionala kollektivtrafiken nästan 11 miljarder personkilometer, en kraftig minskning på 36 procent jämfört med 2019. Det betyder att vi reste nästan 105 mil per person 2020, vilket är 60 mil kortare än året innan.

När resandet mäts i personkilometer är resandet i buss och tåg nästan lika stort (figur 2). År 2020 minskade alla trafikslag mängden personkilometer med 25–39 procent jämfört med 2019. Innan 2020 var tåg det trafikslag där resandet ökade mest. Ökningen sedan 2010 och fram till och med 2019 avseende antalet personkilometer med tåg motsvarar 67 procent. Även övriga trafikslag ökade med 9–37 procent under samma period³ men pandemin satte stopp för ökningarna.

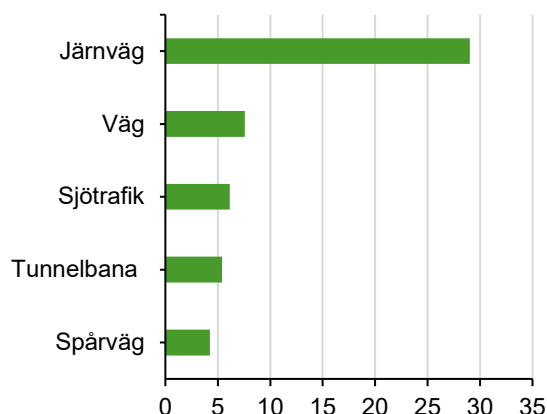
Figur 2. Resande per trafikslag i subventionerad regional linjetrafik, miljoner personkilometer. Åren 2010–2020.

Anm: För sjötrafik är första året med uppgift om personkilometer 2013.

Det trafikslag som resenärer reser längst med är tåg där genomsnittsresan var 29 kilometer 2020. Den genomsnittliga reselängden är näst längst för

³ Bortsett från Sjötrafik där det inte finns en komplett tidsserie från 2010.

buss (8 km) följt av sjötrafik (6 km), tunnelbana (5 km) samt spårvagn (4 km) (figur 3).

Figur 3. Medelreslängd efter trafikslag i subventionerad regional linjetrafik 2020, mätt i kilometer.

Under 2020 var det stor skillnad på genomsnittsresans längd i de olika länen. Hallands län hade de längsta resorna, nästan 32 kilometer i genomsnitt. Det är mer än fyra gånger längre än i Stockholms län som hade kortaste genomsnittsresan på drygt sju kilometer (figur 4).

Figur 4. Medelreslängd i kilometer per påstigning i subventionerad regional linjetrafik. Per län 2020.

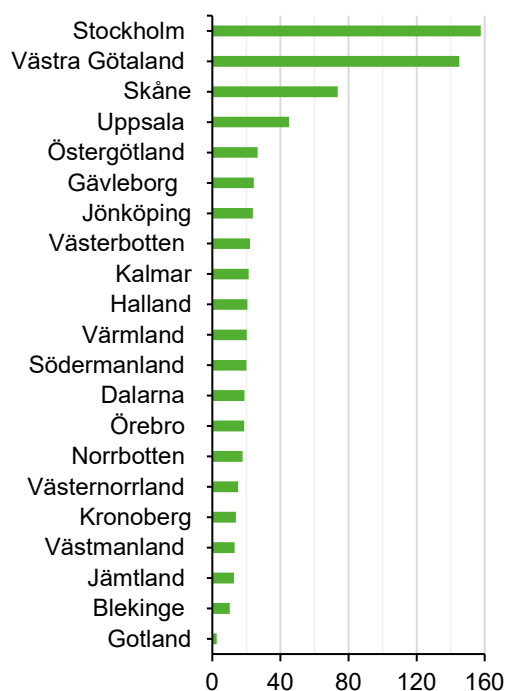
Utbudet har upprätthållits under pandemin

Hur mycket trafik som erbjuds resenärer i form av utförda kilometer med buss, tåg, spårvagn,

tunnelbana och fartyg mäts med utbudskilometer. Under pandemin har utbudskilometer knappt minskat i antal eftersom det har varit viktigt att upprätthålla samhällets persontransporter. Däremot har nedgången i antalet resenärer varit tydlig under det gångna året som en följd av riktlinjerna för att undvika trängsel.

Det totala antalet utbudskilometer i den subventionerade regionala linjetrafiken uppgick under 2020 till 724 miljoner kilometer, en minskning med 1 procent jämfört med 2019. Skillnaden mellan trafikslagen är stor. Under 2020 stod buss för hela 86 procent av det totala utbudet i linjetrafiken och tåg för 10 procent. Tunnelbana, spårväg och sjötrafik stod för resterande del av utbudet.

Drygt hälften (52 procent) av alla utbudskilometer 2020 utfördes i något av de tre storstadslänen Stockholm, Västra Götaland och Skåne (figur 5). Det är även dessa län som har flest invånare.

Figur 5. Antal utbudskilometer (tusental) i subventionerad regional linjetrafik efter län 2020.

Om utbudet istället sätts i relation till befolkningen varierade utbudet mellan 44 kilometer per invånare på Gotland till 116 kilometer per invånare i Uppsala. För riket var snittet 70 kilometer per invånare.

Busstrafik är det enda trafikslag som finns i samtliga län och tågtrafik finns i alla län utom Gotland. Uppsala län hade det största bussutbudet, 107 kilometer per invånare, medan Gävleborgs län hade det största utbudet av tågtrafik, 17 kilometer per invånare.

Utbud i form av spårvägstrafik finns endast i Stockholm, Göteborg, Norrköping och sedan december 2020, även i Lund. Tunnelbanetrafik finns endast i Stockholms län.

Ett annat sätt att beskriva utbudet av kollektivtrafik är genom platskilometer. Begreppet platskilometer motsvarar antalet utförda utbudskilometer multiplicerat med antalet platser (sitt- och ståplatser) på fordonen.

Under 2020 erbjöds 102 miljarder platskilometer i den subventionerade regionala linjetrafiken. Fordonen i den spårburna trafiken har generellt sett större platskapacitet än bussar. Det gör att skillnaden mellan trafikslagen blir mindre än för utbudskilometer. Buss stod för 41 procent av alla platskilometer, tåg för 39 procent och tunnelbana för 15 procent. Resterande 5 procentenheter stod spårväg och sjötrafik för.

Lägre intäkter och höjda bidrag/tillskott

Under 2020 uppgick de totala kostnaderna för den subventionerade regionala linjetrafiken till nästan 51,8 miljarder kronor. Intäkterna från verksamheten var 18,7 miljarder kronor. Kostnaderna för den subventionerade regionala linjetrafiken ökade 2020 med 2 procent jämfört med året innan medan verksamhetsintäkterna backade med -27 procent.

Endast 36 procent av den subventionerade regionala kollektivtrafiken finansierades därmed av verksamhetsintäkter (främst biljettintäkter) 2020. Sedan 2010 fram till och med 2019 har den så kallade självfinansieringsgraden legat på cirka 50 procent av kostnaderna, vilket täcks av den egna verksamheten.⁴ Under 2020 har det minskade resandet under pandemin orsakat att självfinansieringsgraden backat med 14 procentenheter.

Under 2020 var kostnaden för en kollektivtrafikresa i genomsnitt 36 kronor, och den genomsnittliga verksamhetsintäkten per resa var 14 kronor.⁵

Kostnaden för en kollektivtrafikresa ökade i snitt med 12 kronor i jämfört med 2019.

Under 2020 erhöll den subventionerade regionala linjetrafiken drygt 32 miljarder kronor i bidrag/tillskott från regioner, kommuner och staten, vilket motsvarar ett bidrag per invånare på 3 141 kr.

Bidragen/tillskotten har ökat med 23 procent jämfört med 2019. Regionerna stod för 84 procent av bidragen/tillskotten, kommunerna för 6 procent och staten för resterande 10 procent. Det statliga stödet har ökat med 500 procent jämfört med 2019.

Stockholms län är det dominerande länet inom den svenska kollektivtrafiken, med störst utbud, resande, intäkter och kostnader. År 2020 var verksamhetsintäkterna för Stockholms län nästan 10 miljarder kronor. Detta är drygt hälften av landets totala verksamhetsintäkter för subventionerad regional kollektivtrafik. Stockholms län står också för nästan 44 procent av de totala kostnaderna.

Regional linjetrafik är nästan uteslutande samhällsorganiserad

Mätt i planerat antal avgångar var 99,9 procent av den regionala linjetrafiken samhällsorganiserad 2020, och resterande 0,1 procent kommersiell. Andel kommersiell trafik varierar över trafikslagen, från 0,1 procent av trafiken på väg till 3 procent av sjötrafiken. Spårväg- och tunnelbanetrafik är helt samhällsorganiserad.

Statistiken om utfört utbud och resande i kommersiell regional linjetrafik är inte komplett. Det har inte varit möjligt att ta fram uppgifter om kommersiell sjö- och järnvägstrafik. Sett endast till trafik på väg så utgjorde den kommersiella trafiken även i detta fall en liten del av det totala utbudet och resandet i regional linjetrafik 2020.

Mer information

Du hittar tabellsamlingar med den officiella statistiken och tidigare års tabeller samt beskrivande rapporter här: www.trafa.se/kollektivtrafik/kollektivtrafik. Det finns också möjlighet att göra egna urval ur statistiken om bantrafik i vår portal: www.trafa.se/kollektivtrafik/kollektivtrafik/?cw=1&q=t1203.

Kontakt:

Fredrik Lindberg
telefon: 010-414 42 36

e-post: fredrik.lindberg@trafa.se

Fredrik Söderbaum
010-414 42 23

fredrik.soderbaum@trafa.se

⁴ Samtliga ekonomiuppgifter har med hjälp av konsumentprisindex (fastställda tal, årsmedeltal) räknats om till 2020 års priser för att underlätta jämförelser mellan åren.

⁵ Baserat på svar från uppgiftslämnare som lämnat kompletta uppgifter om påstigande, intäkter och kostnader.